

PAPER DETAILS

TITLE: EBELİK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ VE İLETİŞİM BECERİLERİ
ARASINDAKİ İLİSKİNİN İNCELENMESİ

AUTHORS: Nese KARAKAYA,Serap TOPATAN,Nuran MUMCU,Emine KOÇ,Bahar SAHİN,Elif
YAMAN

PAGES: 173-180

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1689113>

EBELİK LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN DUYGUSAL ZEKÂ VE İLETİŞİM BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Analysis Of The Relationship Between Emotional Intelligence And Communication Skills Of Midwifery Undergraduate Students

Neşe KARAKAYA¹, Serap TOPATAN², Nuran MUMCU³, Emine KOÇ⁴, Bahar ŞAHİN⁵, Elif YAMAN⁶

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, ebelik lisans öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan bu araştırmanın evrenini bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümünde öğrenim gören 280 öğrenci ebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Hall tarafından geliştirilen ve Ergin'in Türkçe geçerlik güvenirlik çalışmasını yaptığı Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği ve Korkut tarafından geliştirilen İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Veriler IBM SPSS 21 Paket programı kullanılarak frekans, yüzde, ortalama ve korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.46±2.05'dir. Öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması 80.08 ±13.4 ve Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması 134.62±33.3 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin İletişim Becerileri ve Duygusal Zeka Puan Ortalamaları arasındaki ilişkinin pozitif ve anlamlı olduğu saptanmıştır. (r=0.421, p<0.01).

Sonuç ve Öneriler: Çalışmada öğrencilerin iletişim becerilerinin yüksek ve duygusal zeka düzeyinin normal düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrenci ebelerin duygusal zekâ düzeyi arttıkça iletişim becerileri de doğru orantılı olarak artmaktadır. Öğrenci ebeler, hem sosyal yaşamında hem de mesleki yaşamında başarıya ulaşmak için duygusal zekâlarını ve iletişim becerilerini etkin şekilde kullanmalıdır.

Anahtar kelimeler: Öğrenci ebe; Duygusal zekâ; İletişim becerisi; Ebelik

ABSTRACT

Aim: This research was conducted to examine the relationship between the emotional intelligence and communication skills of midwifery undergraduate students.

Method: The universe of this descriptive and relationship-seeking study consisted of 280 midwives who study at the Faculty of Health Sciences, Midwifery Department of a university. The Personal Information Form created by the researchers, the Emotional Intelligence Assessment Scale developed by Hall and the Turkish validity and reliability study of Ergin and the Communication Skills Assessment Scale developed by Korkut were used in the data collection. In the analysis of the data, frequency, percentage, averages and correlation were examined using IBM SPSS Package Program.

Results: The average age of the students participating in the study is 20.46 ± 2.05. Students' Communication Skills Evaluation Scale mean score was 80.08 ± 13.4 and the Emotional Intelligence Assessment Scale mean score was 134.62 ± 33.3. The relationship between the Communication Skills and Emotional Intelligence Scores of the students was found to be positive and significant. (r = 0.421, p <0.01).

Conclusion and Suggestions: In the study, it was concluded that the communication skills of the students were high and their emotional intelligence level was normal. As the emotional intelligence level of student midwives increases, and their communication skills increase in direct proportion. Student midwives must use their emotional intelligence and communication skills effectively to achieve success both in their social and professional life.

Keywords: Student midwife; Emotional intelligence; Communication skills; Midwifery

Makale Geliş / Received: 06.04.2021

Makale Kabul / Accepted: 04.05.2021

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0002-6125-6291
e-posta: nese.yilmaz@omu.edu.tr

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0002-3133-3540
e-posta: serap.topatan@omu.edu.tr

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0002-9803-7172
e-posta: nuranm@omu.edu.tr

⁴Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0003-4333-6797
e-posta: emine.koc@omu.edu.tr

⁵Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0002-7449-5646
e-posta: baharsahin880@gmail.com

⁶Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ORCID:0000-0002-9475-7826
e-posta: elif.yaman.55@yandex.com

Sorumlu Yazar: Emine KOÇ

Yazar Notu: Bu çalışma, 4.Uluslararası& 8.Ulusal Ebelik Öğrencileri Kongresinde (20-22 Nisan 2017, İstanbul) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Duygusal zekâ, duygusal yeteneklerimize ilişkin algılarımızla, çevremize uyum sağlamak ve refahı sürdürmek için duyguları anlama, düzenleme ve ifade etme açısından ne kadar iyi olduğumuza inandığımızla ilgilidir (Petrides et al., 2016). Duygusal zekâ kavramını ilk kez tanımlayan Peter Salovey ve John Mayer (1990), "Kişinin kendi ve diğerlerinin duygularını izlemek, aralarında ayırım yapmak ve bu bilgiyi kişinin düşüncesine ve eylemine rehberlik etmek için kullanma yeteneği" olarak literatürde karşımıza çıkmaktadır (Salovey & Mayer, 1990). Salovey ve Mayer duygusal zekâyı dört farklı boyutta değerlendirmiştir. Bunlar "duyguları algılama", "duyguları kullanma", "duyguları anlama" ve "duyguları yönetme" dir (Salovey & Grewal, 2005). Gürsoy (2005), duysal zekânın öğrenilebilir bir takım becerilerden oluştuğunu ve bireyin yaşı ilerledikçe geliştiğini ifade etmektedir (Kılıç et al., 2007). Bireylerin, ilerleyen yaş ile birlikte toplumsal ilişkilerinde ve çevrelerinde daha uyumlu, daha kontrollü oldukları ve etkin iletişim kurabildikleri belirtilmektedir (Kılıç et al., 2007). Duygusal zekâ ile ilgili bireysel farklılıklar yaşam süresi boyunca insan davranışının tutarlı bir göstergesidir (Petrides et al., 2016).

Bireyler arasında olan ilişkilerin temeline baktığımızda duygusal yeterliliklerini yansıtan iletişim görülmektedir. İletişim aslında bireyler arasında sürekliliği olan bir çeşit mesaj alışverişidir. İletişim hem kendimizi karşımızdakine anlatmak için hem de karşımızdaki bireyi anlamak tanımak için kullanılmaktadır. Bireyler iletişimi, etkili biçimde kullanması sayesinde karşısına kendini daha iyi aktarabilir (Avcı, 2019). Kişi, hayatı boyunca duygusal zekâ ve iletişim becerilerini geliştirebilir. Duygusal zekası yüksek bir kişi kendini, çevresini tanır, onları anlar, iş ve özel hayatındaki zorluklarla mücadelesinin üstesinden kolaylıkla gelir ve empati yapabilir.

Profesyonel bir sağlık disiplini olan ebelik mesleği de sürekli insanlarla etkileşim ve iletişim halinde olmayı gerektirmektedir. Etkili iletişim ile birlikte duygusal zekâ; uygulamalar sırasında meydana gelebilecek zorlu ilişkilerde ve karmaşık olaylarda ebeler olayları farklı bakış açısıyla ele alması konusunda yardım edebilir (Bekmezci, Apay, & Özkan, 2014). Ebelerin kadınlar ile olan faaliyetlerinin tanımları, ebelerin empatisini, açık olmasını, kadın ve ailesinin yaşadığı duygu, düşünce ve süreçlerle ilgili farkındalıklarını ortaya koymaktadır. Ebe sevgiyle ve sabırla gözler; duyarlılık ve nezaketle dokunur; zaman ayırır ve dikkatle dinler; anlayış ve ilgi ile hisseder (Rosamund Bryar, 2017).

Ebeler ve bakım verdiği bireyler arasındaki kaliteli iletişim, ihtiyaçların anlaşılmasını kolaylaştırır ve bakım memnuniyetini artırır (N. Kaya & Cesur, 2020). Her zaman sağlık eğitimi veren ve iletişim ile ilgili bilgi alan ebelerin, iletişim becerileri daha yüksektir (Avcı, Altay, Hacer, Yılmaz, & Güzel, 2012). Sağlık çalışanlarında, iletişim becerilerini güçlendirmek için, duygusal zekâyı olumlu yönde etkileyen eğitim programlarının hazırlanması önemlidir (Ha & Jeon, 2016). Kavcar'ın (2011), üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada duygusal zekâ düzeyi ile akademik başarı arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiştir (Kavcar & Özkanlı, 2011).

Yapılan çalışmalarda iletişim becerilerinin gelişebilmesi için entellektüel zekânın yanı sıra duygusal zekâyı da sahip olunması gerektiğini vurgulanmaktadır. Öğrencilerin okulda başarılı olmak için akıllı ve çalışkan olmasının yeterli olmadığı, duyguları anlayabilmeleri ve yönetebilmeleri gerektiği ifade edilmektedir (MacCann et al., 2020). Özellikle ebelik öğrencileri uygulamaları dersler ve stajlar kapsamında hastanelere gitmektedir. Bu öğrenciler gebelikte, doğumda ve doğum sonu dönemlerde kadını anlamaları ve doğru iletişim yöntemini kullanmak için duygusal zekaya ve iletişim becerilerine ihtiyaç duyabilir. Bu nedenle çalışmamız ebelik lisans öğrencilerinin duygusal zekâ ve iletişim becerilerini ve aralarındaki ilişkiyi saptamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü, Yeri ve Zamanı: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olan bu araştırma Türkiye'nin Orta Karadeniz Bölgesi'nde bulunan bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencileri ile 05 Ocak-05 Şubat 2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi: Araştırmanın evrenini, bir üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=320). Ayrıca bir örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmaya katılmak için gönüllü olan ve verilerin toplandığı tarihlerde okula devam eden 280 öğrenci ile çalışma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları: Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından oluşturulan Kişisel Bilgi Formu, Hall (1999) tarafından geliştirilen ve Ergin'in (2000) Türkçe geçerlik güvenilirlik çalışmasını yaptığı Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği (DZDÖ) ve Korkut tarafından geliştirilen (1996) İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu; Ebelik öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 8 soru, duygusal zekâ ve iletişim becerilerini etkili olabileceği düşünülen 4 soru ile birlikte toplam 12 sorudan oluşmaktadır.

Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği (DZDÖ): Duygusal zekâyı ölçmek amacı ile Hall tarafından 1999 yılında geliştirilen ölçeğin aynı yıl Ergin tarafından Türkçe geçerlik güvenilirliği yapılmıştır. Ölçek beş alt boyuttan

oluşmaktadır. Bunlar duygularının farkında olma (6 madde), Duygularını Kontrol Etme (6 madde), Kendini Motive Etme (6 madde), Empati (6 madde), Sosyal Beceriler (6 madde) alt boyutlarıdır. Likert tipinde 30 maddeden oluşan ölçekte 1:Tamamen katılmıyorum, 2:Kısmen katılmıyorum, 3: Çok az katılmıyorum, 4: Çok az katılıyorum, 5:Kısmen katılıyorum, 6: Tamamen katılıyorum, şeklinde puanlanmaktadır. Değerlendirmede tersine çevrilen ifade bulunmamaktadır. Alt ölçeklerin hesaplanmasında o alt ölçeği oluşturan maddelere verilen yanıtların puanları toplanır. 30 maddeden alınan puanların toplamı duygusal zeka toplam puanını verir. Artan puanlar duygusal zekanın o alt boyutunun yüksekliğini göstermektedir. Toplam Puan 129 ve altında ise düşük, 130-154 arasında ise normal, 155 ve üzeri ise yüksek duygusal zeka olarak değerlendirilmektedir (Ergin, 2000). Cronbach alpha katsayısı 0.87 olan ölçeğin bu çalışmada Cronbach alpha katsayısı 0.97 olarak hesaplanmıştır. *İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)*: Korkut (1996) tarafından geliştirilen ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. 5’li likert türünde olan ölçekteki her madde için 4= her zaman, 3= sıklıkla, 2= bazen, 1= nadiren ve 0= hiçbir zaman olarak değerlendirilmektedir. Ölçekte tersine çevrilen ifade bulunmamaktadır. Ölçekten elde edilebilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 0’dır. Artan puanlar bireylerin iletişim becerilerini iyi olduğu anlamına gelmektedir (Korkut, 1996). Cronbach alpha katsayısı 0.80 olan ölçeğin bu çalışmada Cronbach alpha katsayısı 0.93 olarak hesaplanmıştır.

Verilen Toplanması ve Değerlendirilmesi: Veri toplama araçları, sözlü onam alındıktan sonra, kendi sınıf ortamlarında öğrencilere dağıtılmış ve formların nasıl doldurulacağına dair açıklamalar yapıldıktan sonra 15-20 dk. süre içerisinde uygulama tamamlanmıştır.

Verilerin analizinde IBM SPSS 21 Paket Programı kullanılarak frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, T testi, tek yönlü varyans analizi, Pearson korelasyon analizi kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunlukları Kolmogorov Smirnov Testi ve grafiksel incelemeler ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü: Araştırma için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan “B.30.2.ODM.020.08/127-164” nolu etik kurul izni alınmış olup, aynı zamanda Helsinki Bildirgesine sadık kalınarak araştırmaya gönüllü olan öğrencilerin araştırmaya kabul edilmeleri sağlanarak sözlü onam ve izinleri alınmıştır.

BULGULAR

Çalışmaya katılan öğrencilerin (n:280) yaş ortalaması $20,46\pm 2,05$ olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %28’i (n:79) üçüncü sınıftadır. Öğrencilerin % 98,6’sının (n:276) bekâr, % 50,4’ünün (n: 141) il merkezinde yaşamakta olduğu ve maddi durumlarını % 79,3 (n: 222) oranında orta olarak ifade ettikleri saptanmıştır.

Öğrencilerin aile özelliklerine göre dağılımı incelendiğinde; %78.6’sının (n:220) çekirdek aile yapısına sahip olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin ebeveyn eğitim durumu incelendiğinde; anne eğitim durumunun %34.6 (n:97) oranında ilköğretim, baba eğitim durumunun %29.6 (n: 83) oranında ortaokul olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler ebeveynlerinin çocuk yetiştirme özelliklerini %52.9(n:148) güven verici, %18.2(n:51) aşırı koruyucu, % 14.6 (n:41) demokratik olarak belirtmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1. Öğrencilerin aile özelliklerine göre dağılımı(n:280)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Aile Tipi		
Çekirdek	220	78.6
Geniş	60	21.4
Anne Eğitim Düzeyi		
Okuryazar değil	9	3.2
Okuryazar	49	17.5
İlkokul	97	34.6
Ortaokul	78	27.9
Lise	32	11.4
Üniversite ve üstü	15	5.4
Baba Eğitim Düzeyi		
Okuryazar	27	9.6
İlkokul	66	23.6
Ortaokul	83	29.6
Lise	6	21.4
Üniversite ve üstü	44	15.8
Anne ve Babanın Çocuk Yetiştirme Özellikleri		
Güven verici	148	52.9
Aşırı koruyucu	51	18.3
Demokratik	41	14.6
Denge sağlayamayan	13	4.6
Baskıcı	12	4.3
Duyguların farkında olmayan	7	2.5
İlgisiz	6	2.1
Serbest	2	0.7
Toplam	280	100

Öğrencilerin okul öncesi eğitim, iletişim becerileri ve duygusal zekaya ilişkin eğitim alma durumlarının dağılımı incelendiğinde %71.7'sinin (n: 201) okul öncesi eğitim almadığı, iletişim becerilerine yönelik olarak %93,2 oranında (n:261) derslerde eğitim aldığı ve öğrencilerin %97.9'unun (n: 274) duygusal zekaya ilişkin herhangi bir eğitim almadığı saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 2. Öğrencilerin okul öncesi eğitim, iletişim becerileri ve duygusal zekâya ilişkin eğitim alma durumlarının dağılımı(n:280)

	Sayı (n)	Yüzde (%)
Okul Öncesi Eğitim Alma		
Hayır	201	71.7
Anasınıfı	71	25.4
Kreş	8	2.9
İletişim Becerilerine Yönelik Eğitim Alma		
Konferans	12	4.3
Seminer	6	2.1
Ders	261	93.2
Hayır	1	0.4
Duygusal Zekaya İlişkin Eğitim Alma		
Konferans	1	0.4
Seminer	3	1.1
Ders	2	0.7
Hayır	274	97.9
Toplam	280	100

Öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması 80.08 ± 13.4 ve Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği puan ortalaması 134.62 ± 33.3 olarak saptanmıştır. Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği alt boyutları incelendiğinde “Duyguların Farkında Olma” alt boyutu puan ortalaması 24.6 ± 6.6 , “Duyguları Yönetme” alt boyutu puan ortalaması 26.9 ± 7.9 , “Kendini Motive Etme” alt boyutu puan ortalaması 27.1 ± 7.4 , “Empati” alt boyutu puan ortalaması 27.0 ± 7.6 , “Sosyal Beceriler” alt boyutu puan ortalaması 26.3 ± 7.4 olarak saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği ve duygusal zekâ değerlendirme ölçeği puan ortalamaları(n:280)

Ölçek	Puan Ortalaması	Referans Puanlar
İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları	80.08 ±13.4	(0-100)
Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları	134.62±33.3	≤129 düşük, 130-154 normal, ≥155 yüksek
Duyguların Farkında Olma	24.6±6.6	≤25 düşük, 26-30 normal, ≥31 yüksek
Duyguları Yönetme	26.9±7.9	≤25 düşük, 26-30 normal, ≥31 yüksek
Kendini Motive Etme	27.1±7.4	≤25 düşük, 26-30 normal, ≥31 yüksek
Empati	27.0±7.6	≤25 düşük, 26-30 normal, ≥31 yüksek
Sosyal Beceriler	26.3±7.4	≤25 düşük, 26-30 normal, ≥31 yüksek

Çalışmaya katılan öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları ile sınıf düzeyi ve anne-babanın çocuk yetiştirme özellikleri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05) Buna göre 4. Sınıf ve aile ortamı güven verici ve demokratik aile yapısına sahip öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları derecede daha fazladır.

Çalışmaya katılan öğrencilerin Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği ve ölçek alt boyut Puan Ortalamaları sınıf düzeyi ve anne-babanın çocuk yetiştirme özellikleri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir (p<0,05) Buna göre 4. Sınıf öğrencilerin Duyguların Farkında Olma alt boyutu puan ortalamaları anlamlı derecede daha fazladır. Anne ve Babanın Çocuk Yetiştirme Özellikleri ve demokratik aile yapısına sahip öğrencilerin Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği toplam puanı ve tüm ölçek alt boyutları puan ortalamaları anlamlı derecede daha fazladır (Tablo 4).

Tablo 4. Öğrencilerin bazı özelliklerine göre ölçek ve alt boyut farklılıklarının incelenmesi(n:280)

Sınıf Düzeyi	İBDÖ Ort.±S.S.	DZDÖ Ort.±S.S.	Duyguları n Farkında Olma Ort.±S.S.	Duyguları Yönetme Ort.±S.S.	Kendini Motive Etme Ort.±S.S.	Empati Ort.±S.S.	Sosyal Beceriler Ort.±S.S.
1.Sınıf	79.70±14.6	135.73±33.44	24.81±6.55	26.73±8.32	26.47±7.24	27.36±7.60	26.15±7.72
2.Sınıf	76.64±13.8	134.48±30.76	24.78±6.30	27.48±6.82	27.55±7.08	26.86±7.89	26.53±6.59
3.Sınıf	79.44±13.3	129.16±33.18	23.00±6.84	26.05±8.10	26.32±7.82	26.32±7.49	25.58±7.26
4.Sınıf	84.00±11.0	139.63±35.44	26.21±6.64	27.92±8.38	28.24±7.57	27.70±7.92	27.16±8.25
F;p	3.173; 0.025* Fark 2-4	0.970; 0.408	2.813;0.04 0* Fark 3-4	0.704;0.55 0	0.985;0.40 0	0.424; 0.736	0.545; 0.652
Aile Tipi							
Çekirdek	80.74±13.15	135.02±33.39	24.59±6.57	27.25±7.80	27.20±7.51	27.31±7.70	26.49±7.49
Geniş	77.62±14.23	133.09±33.439	24.76±7.12	26.05±8.57	26.75±7.35	26.15±7.62	25.69±7.50
t;p	1.517;0.130	0.342; 0.732	- .174;0.862	0.995; 0.321	0.403; 0.687	1.012;0.312	0.709;0.479
Anne ve Babanın Çocuk Yetiştirme Özellikleri							
Güven verici	81.42±11.60	135.00±32.61	25.15±6.491	27.34±7.75	27.07±7.43	27.11±7.336	26.50±7.20
Aşırı koruyucu	73.64±15.97	120.73±36.42	21.97±6.711	23.76±8.75	24.52±7.78	25.04±8.568	24.84±8.23
Demokrati k	83.25±13.19	147.44±28.14	26.25±6.843	29.51±6.39	30.13±6.15	30.02±5.670	28.69±6.53

Dengesiz	77.36±13.55	128.00±30.90	21.25±5.72	23.81±8.02	26.80±6.61	25.00±8.45	24.61±5.81
Baskıcı	79.63±8.70	119.44±41.52	23.80±7.03	23.60±10.22	23.20±9.13	22.54±9.45	21.00±9.44
Duyguların farkında olmayan	79.71±13.63	155.42±16.25	28.28±1.60	33.42±1.81	31.42±4.61	31.00±6.87	31.28±4.07
İlgisiz	82.16±25.03	159.25±19.95	25.66±9.60	28.33±9.35	30.50±7.18	29.83±9.70	27.66±10.59
Serbest	71.50±30.40	125.00±33.94	23.50±2.12	27.00±2.82	25.00±9.89	26.50±12.02	23.00±7.07
F;p	2.151; 0.039 Fark 2-1.3	2.620; 0.013 Fark 2-3	2.355; 0.024 Fark 2-3	2.897; 0.006 Fark 2-3	2.620;0.013 Fark 2-3	2.233; 0.032 Fark 2-3	2.263; 0.030 Fark 3-5

t:Bağımsız Örneklem T Testi, F: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) *:p<0,05 Fark: Tukey

Öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde, her iki ölçeğin korelasyonunun pozitif ve anlamlı olduğu saptanmıştır. ($r=0.421$, $p<0.01$).

Araştırmaya katılan öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve Duygusal Zekâ Değerlendirme Ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişki Tablo 5’de verilmiştir. Duygusal zeka toplam puanı ($r=0.421$, $p=0.000$) ve DZDÖ alt boyutları “Duyguların Farkında Olma” ($r=0.397$, $p=0.000$), “Duyguları Yönetme” ($r=0.365$, $p=0.000$), “Kendini Motive Etme” ($r=0.370$, $p=0.000$), “Empati” ($r=0.417$, $p=0.000$), “Sosyal Beceriler” ($r=0.438$, $p=0.000$) ile İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçek puanları arasında istatistiksel olarak pozitif yönde kuvvetli bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamaları arttıkça iletişim becerileri puan ortalamalarının da arttığı, benzer şekilde duygusal zeka toplam puanı ile tüm duygusal zeka alt boyutları arasında ve tüm alt boyutların birbirleri ile pozitif yönde kuvvetli bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($p=0.000$), (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin iletişim becerilerini değerlendirme ölçeği ve duygusal zekâ değerlendirme ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişki(n:280)

	İBDÖ	DZDÖ	Duyguların Farkında Olma	Duyguları Yönetme	Kendini Motive Etme	Empati	Sosyal Beceriler
İBDÖ	-						
DZDÖ	$r=0.421$ $p=0.000$	-					
Duyguların Farkında Olma	$r=0.397$ $p=0.000$	$r=0.848$ $p=0.000$	-				
Duyguları Yönetme	$r=0.365$ $p=0.000$	$r=0.936$ $p=0.000$	$r=0.795$ $p=0.000$	-			
Kendini Motive Etme	$r=0.370$ $p=0.000$	$r=0.944$ $p=0.000$	$r=0.722$ $p=0.000$	$r=0.872$ $p=0.000$	-		
Empati	$r=0.417$ $p=0.000$	$r=0.935$ $p=0.000$	$r=0.696$ $p=0.000$	$r=0.849$ $p=0.000$	$r=0.884$ $p=0.000$	-	
Sosyal Beceriler	$r=0.438$ $p=0.000$	$r=0.915$ $p=0.000$	$r=0.691$ $p=0.000$	$r=0.820$ $p=0.000$	$r=0.848$ $p=0.000$	$r=0.870$ $p=0.000$	-

*Pearson correlation

TARTIŞMA

Ebeler, etkili iletişim becerisine sahip, empati kurabilen, yardım etmekten kaçınmayan, problem çözebilen, duygularını yönetebilen bireyler olmalıdır. Ebelik eğitimi ile öğrencilerin bu yetkinliklere sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

Aynı ölçme araçlarının kullanıldığı hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin duygusal zeka puan ortalaması 132.6 ± 22.69 , iletişim becerileri puan ortalaması da 79.91 ± 8.47 olarak saptanmış (Kuzu & Eker, 2010), bu çalışmada ebelik öğrencilerinin iletişim becerileri puan ortalaması 80.08 ± 13.4 ve

duygusal zeka puan ortalaması 134.62 ± 33.3 olarak saptanmıştır. Her iki çalışmanın sonuçlarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir.

Ebelik öğrencilerin duygusal zekâ puan ortalamaları arttıkça iletişim becerileri puan ortalamalarının da arttığı görülmektedir. Büyükbeşe ve ark.'nın üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, duygusal zekânın iletişim becerisini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Büyükbeşe, Direkçi, & Erşahan, 2017). Duygusal zekanın pek çok faktörden etkilendiği ve eğitim yoluyla geliştirilebildiği bilinmektedir. İletişim becerileri puanı yüksek bulunan öğrenci ebeler, iletişim ile ilgili eğitimi daha çok derslerde aldığını ifade etmişlerdir. Pamukcu'nun sağlık çalışanları ile yaptığı çalışmaya göre; eğitim düzeyi arttıkça iletişim becerisi ve duygusal zekâ düzeyinin anlamlı artış gösterdiği belirtilmektedir (Pamukcu, 2020). Erci ve ark.'nın hemşireler ve ebeler ile yaptığı çalışmada eğitim düzeyi lisans olanların iletişim becerilerinin daha fazla olduğu fakat gruplar arası farkın istatistiksel olarak önemli olmadığı ve ebelerin hemşirelere oranla iletişim becerilerinin daha iyi olduğu belirlenmiştir (Behice, Çokbekler, & Kevser, 2017). Kuzu ve Eker'in (2010) hemşirelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada sınıflar arasında önemli fark olduğu sınıf düzeyi arttıkça iletişim becerisinin arttığı görülmüştür (Kuzu & Eker, 2010). Hendekci çalışmasında, iletişim becerilerinin kız öğrencilerde ve 4. sınıfta öğrenim gören öğrencilerde daha yüksek olduğunu saptamıştır (Hendekci, 2020). Kumcağız ve ark.'ı lisans ve üzeri eğitim almış hemşirelerin iletişim becerilerinin davranışsal boyutunun olumlu yönde etkilendiğini saptamıştır (Kumcağız, Yılmaz, Çelik, & Avcı, 2011).

Yaptığımız çalışmada iletişim becerileri ve duygusal zeka arasındaki ilişkinin pozitif ve anlamlı olduğu saptanmıştır. ($r=0.421$, $p<0.01$). Benzer örneklemi temsil eden çalışmalara baktığımızda bulgularımızı destekleyen sonuçlar olduğu görülmüştür (Çetinkaya & Alparslan, 2011; H. Kaya & Keçeci, 2004; Koç, Kuzu & Eker, 2010). Ancak Türken ve ark.'nın ebelik öğrencileri ile yaptığı çalışmada, öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin negatif yönde ve çok zayıf olduğu ($r=-.05$), istatistiksel olarak anlamlı olmadığı ($p>0.05$) bulunmuştur (Türken, Es & Çalım, 2016). İran'da üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada duygusal zeka ve iletişim becerileri arasında olumlu bir ilişkili olduğu, kız ve erkek öğrenciler arasındaki farkın önemli olmadığı belirlenmiştir (Yousefi, 2006).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ebelik lisans eğitim alan öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirildiği çalışma sonuçlarına göre;

Çalışmada öğrencilerin iletişim becerilerinin yüksek olduğu ve duygusal zeka düzeyinin normal olduğu (134.62 ± 33.3) sonucuna varılmıştır. Duygusal zeka alt boyutlarına bakıldığında, “duyguların farkında olma” becerisinin diğer alt boyutlara göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği ve Duygusal Zeka Değerlendirme Ölçeği Puan Ortalamaları arasındaki korelasyon incelendiğinde, her iki ölçeğin korelasyonunun pozitif ve anlamlı olduğu ($r=0.421$, $p<0.01$), öğrencilerin duygusal zeka puan ortalamaları arttıkça iletişim becerileri puan ortalamalarının da arttığı, benzer şekilde duygusal zeka toplam puanı ile tüm duygusal zeka alt boyutları arasında ve tüm alt boyutların birbirleri ile pozitif yönde kuvvetli bir ilişkisi olduğu görülmektedir ($p=0.000$).

Ebelik eğitimi verilen okullarda duygusal zekayı ve iletişim becerilerini olumlu yönde etkileyecek derslere yer verilmeli, ayrıca dersler dışında da bilimsel ve sosyal etkinliklerle öğrencilerin gelişimine katkı sağlanmalıdır.

Eğitim hayatından sonra başlayan çalışma süresi boyunca sağlık çalışanlarının duygusal zeka ve iletişim becerileri ile ilgili hizmet içi eğitimlerinin devamlılığının sağlanması önerilmektedir.

TEŞEKKÜR VE AÇIKLAMALAR

Araştırmamıza katılarak katkı sağlayan tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Çalışma hazırlanırken; veri toplanması, sonuçların yorumlanması ve makalenin yazılması aşamalarında yazarların herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

YAZAR KATKISI

Çalışma konsepti/Tasarımı: N.K, Veri toplama: B.Ş., E.Y., Veri analizi ve yorumlama: N.M, S.T., Yazı taslağı: N.K, E.K., Makalenin son halinin onaylanması: N.K., N.M., S.T, E.K. Denetleme/Danışmanlık: N.K

KAYNAKLAR

- Avci, İ. A., Altay, B., Hacer, G., Yılmaz, A., & Güzel, N. (2012). Temel Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Ebelerin İletişim Becerileri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(3), 161-166.
- Avcı, Ö. (2019). *Duygusal zeka ve iletişim* (2. Baskı ed.). İstanbul: Beta Yayınevi.
- Behice, E., Çokbekler, N., & Kevser, I. (2017). Aile Sağlığı Merkezlerinde Çalışmakta Olan Ebe Ve Hemşirelerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Bozok Tıp Dergisi*, 7(1), 49-53.
- Bekmezci, H., Apay, S. E., & Özkan, H. (2014). Duygusal Zekâ ve Ebelik. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 1(2), 95-101.
- Büyükebeşe, T., Direkçi, E., & Erşahan, B. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Zekâlarının İletişim Becerilerine Ve Bireysel Yenilikçilik Seviyelerine Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 221-236.
- Çetinkaya, Ö., & Alparslan, A. M. (2011). Duygusal zekânın iletişim becerileri üzerine etkisi: üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 363-377.
- Ergin, F. E. (2000). Üniversite öğrencilerinin sahip oldukları duygusal zeka düzeyi ile 16 Kişilik özelliği arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya*.
- Ha, J. Y., & Jeon, S. Y. (2016). The effects of humanistic knowledge and emotional intelligence on communication skills of nurses. *The Journal of Korean academic society of nursing education*, 22(3), 264-273.
- Hendekci, A. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve İlişkili Bazı Değişkenler. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 36-41.
- Kavcar, B., & Özkanlı, Ö. (2011). *Duygusal zekâ ile akademik başarı ve bazı demografik değişkenlerin ilişkileri: bir devlet üniversitesi örneği*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Bölümü İşletme ...
- Kaya, H., & Keçeci, A. (2004). Bir hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin duygusal zeka düzeyleri. *İstanbul Üniversitesi FNHYO Dergisi*, 13(52), 39-47.
- Kaya, N., & Cesur, B. (2020). Ebe Liderliğinde Kaliteli Bakımın Kalbi: İletişim. In C. Evereklioglu & M. Ünlü (Eds.), *Sağlık Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar* (1.Baskı ed., pp. 96). Ankara: Gece Kitaplığı.
- Kılıç, S., Doğan, S., & Demiral, Ö. (2007). Kurumların başarısında duygusal zekânın rolü ve önemi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 209-230.
- Koç, Ş. Ö. Ebelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişki. *Life Sciences*, 15(2), 1-8.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlilik ve geçerlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Kumcağız, H., Yılmaz, M., Çelik, S. B., & Avci, İ. A. (2011). Hemşirelerin iletişim becerileri: Samsun ili örneği. *Dicle Medical Journal/Dicle Tıp Dergisi*, 38(1).
- Kuzu, A., & Eker, F. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka ve İletişim Becerilerinin Diğer Üniversite Öğrencileri ile Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Research & Development in Nursing*, 12(3).
- MacCann, C., Jiang, Y., Brown, L. E., Double, K. S., Bucich, M., & Minbashian, A. (2020). Emotional intelligence predicts academic performance: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 146(2), 150.
- Pamukcu, S. D. (2020). *Birinci Basamak Sağlık Çalışanlarının Duygusal Zekâ Düzeyleri İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişki*. (Master Master). Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Petrides, K. V., Mikolajczak, M., Mavroveli, S., Sanchez-Ruiz, M.-J., Furnham, A., & Pérez-González, J.-C. (2016). Developments in trait emotional intelligence research. *Emotion Review*, 8(4), 335-341.
- Rosamund Bryar, M. S. (2017). Ebelik Teori, Uygulama ve Araştırmasında Gelecekteki Gelişmelerin Göstergeleri. In M. S. Rosamund Bryar (Ed.), *Ebelik Uygulamaları İçin Teori* (1. Baskı ed., pp. 4). Ankara: Alter Yayıncılık.
- Salovey, P., & Grewal, D. (2005). The science of emotional intelligence. *Current directions in psychological science*, 14(6), 281-285.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*, 9(3), 185-211.
- Türken, H., Es, B., & Çalım, S. İ. (2016). Öğrenci ebelerin duygusal zekaları ile iletişim becerileri arasındaki ilişki. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4).
- Yousefi, F. (2006). The relationship between emotional intelligence and communication skills in university students.